

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/198/2020
Identifikačné číslo spisu:	5011899780
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5011899780.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a členov senátu JUDr. Martina Vladíka a Mgr. Petra Melichera v spore žalobcov: 1/ I. T., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX, Č. a 2/ T. L., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č. XXX, Č. (ako právni nástupcovia pôvodného žalobcu U. L., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom D. XXXX, zomr. XX.X.XXXX), proti žalovanému: Š. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX, XXX XX Č. (pôvodne žalovaný 1/, aj právny nástupca po žalovanej 2/ V. Q., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Č., D. č. XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX) právne zastúpený URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, o vzájomnom návrhu žalovaného o určenie vlastníctva časti nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 7 C 1627/1999, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 86/2011-810 zo dňa 14. decembra 2012, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 86/2011-885 zo dňa 30. septembra 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd rozsudkom zo dňa 26.10.2010 pod č. k. 7 C 1627/1999-545 určil, že žalovaný 1/ Š. Q. je vlastníkom časti nehnuteľnosti zapísanej v Katastri nehnuteľnosti, správy katastra Čadca, na LV č. XXX pre kat. územie W. ako KNC parcela č. 3229/11-trvalé trávnaté porasty o výmere 768 m² zodpovedajúce podľa geometrického plánu č. 7 C 1627/1999-4/09 súdom ustanoveného znalca z odboru geodézia a kartografia I. L. B., overeného správou katastra Čadca dňa 11.03.2009, pod č. 251/2009 pozemku KNC parcela č. 3229/25-trvalé trávnaté porasty o výmere 45 m². Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovaným 1/, 2/ spoločne titulom náhrady trov konania spolu sumu 1.001,77 Eur a žalovanému 1/ sumu 594,09 Eur všetko na účet právnej zástupkyne žalovaných 1/, 2/. Okresný súd doplniacim rozsudkom zo dňa 21.12.2010 vo výroku o trovách konania doplnil rozsudok tak, že žalobcu zaviazal zaplatiť titulom náhrady trov konania štátu sumu 74,18 Eur na účet Okresného súdu Čadca. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu zo dňa 23.02.2010 a po

vrátení veci na ďalšie konanie ako o zostávajúcom predmete konania ďalej konal už o vzájomnom návrhu žalovaného 1/ ako vyplýva zo znenia vzájomného návrhu i odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu o určenie vlastníctva žalovaného 1/ k spornej časti nehnuteľnosti. Po zrušení predchádzajúcej veci a jej vrátení odvolacím súdom na návrh strany žalobcu doplnil dokazovanie. Zamietol návrh žalobcu na doplnenie dokazovania opakovaným vykonaním ohliadky na mieste samom za účasti bližšie nešpecifikovaných svedkov, ktorí by vedeli na mieste ukázať hranice sporom dotknutých pozemkov kat. úz. W. a kat. úz. Č., vyjadriť sa či došlo k ich zmenám. Nevykonal ani dokazovanie výsluchom ustanoveného znalca s cieľom jeho vyjadrenia sa k priebehu hranice nehnuteľnosti. Výkonanie takéhoto ďalšieho dokazovania i vzhľadom na dostatočne zistený a ustálený skutkový stav v predchádzajúcom priebehu konania súd prvej inštancie považoval za nadbytočné a ne hospodárne. Priebeh hranice oboch dotknutých katastrálnych území a hranice sporom dotknutých nehnuteľností účastníkov vyplývajúci z mapových podkladov príslušného katastra nehnuteľnosti, bol i po vykonanom opakovaní opakovanej ohliadky na mieste samom v predchádzajúcom priebehu konania za účasti účastníkov a nimi navrhnutých svedkov dostatočne a bezpochyby zistený a znázornený prostredníctvom súdom ustanoveného znalca z odboru geodézie. Priebeh hranice oboch susediacich katastrálnych území nakoniec ani nebol a ani nie je predmetom sporu medzi účastníkmi.

2. Pre rozhodnutie súdu tak o pôvodnom návrhu žalobcu v tejto veci ako aj o vzájomnom návrhu žalovaného 1/ ako predmete konania v čase rozhodovania súdu týmto rozsudkom bolo podstatné zistenie spornej časti nehnuteľnosti, ktorá bola už vykonaným dokazovaním zistená a identifikovaná jednoznačne oboma stranami sporu a posúdenie existencie vlastníckeho alebo iného vecného práva účastníkov k nej. Ďalej súd konštatoval, že po skutkovej stránke veci bolo i po vrátení veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie v časti o vzájomnom návrhu žalovaného 1/ medzi účastníkmi sporné, ako vyplynulo z ich prednesov, odkedy a na základe akých skutočností žalovaný 1/, jeho predchodcovia užívali ako svoju vlasť spornú časť nehnuteľnosti, pre zodpovedanie ktorej je z povahy veci spravidla podstatné zistenie, či a odkedy mali takto užívanú spornú časť pozemku KN parcela č. 3229/11 oplotenú vlastným plotom a s tým súviselo „prihradenú“ k svojmu pozemku KN parcela č. 11548/1. Po doplnení dokazovania, po vrátení veci odvolacím súdom, súd prvej inštancie konštatoval, že svedecké výpovede - všetky viažuce sa a opisujúce stav na mieste samom v čase predchádzajúcom roku 1968 ako času nadobudnutia nehnuteľnosti predchodkyňou žalovaného 1/ T. B., rod. L., titulom kúpnej zmluvy uzavretej vo forme notárskej zápisnice č. ŠN Čadca 586/67, Nz 703/67 registrovanej pod RI 345/68 dňa 12.07.1968 súčasne ako žalovanými označeného domnelého právneho titulu pre začiatok oprávnenej držby spornej časti nehnuteľnosti - správnosť uvedených skutkových záverov oboch súdov (založených na zhodných výpovediach v predchádzajúcom konaní vypočutých svedkov najmä J. Š., T. L., N. Š., a žalovanými predložených dobových fotografiách stavu miesta, verifikovaných čo do času ich vyhotovenia vekom na nich zachytených poznávaných osôb, najmä syna žalovaných svedka L. Q. a čo do existencie a priebehu sporného oplotenia opakovane za účasti účastníkov, svedkov a súdom ustanoveného znalca, vykonanými ohliadkami na mieste samom) k predmetnej rozhodnej skutkovej otázke nevyvracajú, ani nespochybujú. Rozhodujúcim pre opätovné právne posúdenie veci vzájomného návrhu žalovaného 1/ na základe takto zisteného skutkového stavu a z neho oboma súdmi už v predchádzajúcom priebehu konania vyvođených citovaných skutkových záverov bol potom pre Okresný súd záväzný právny názor odvolacieho súdu v citovanom rozsudku č. k. 8 Co 348/2009-348 zo dňa 23.02.2010 - o podmienkach nadobudnutia vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti žalovaným 1/ titulom vydržania podľa § 134 ods. 1 a 3 OZ v spojení s prechodných ustanovením § 865 ods. 3 OZ (úpravám účinným od 01.04.1983, kedy nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka zákon č. 131/1982 Zb.) prechodnými ustanoveniami § 868 a § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 80 písm. c) OSP.

3. Okresný súd ďalej poukázal na to, že odvolací súd vychádzajúc z predmetu a výsledku dedičského konania po poručiťke T. B.Í., rod. L. skončeného právoplatným rozhodnutím č. k. D/118/88-19 zo dňa 14.03.1988, ktorým podľa schválenej dohody dedičov celé dedičstvo po poručiťke prebral jej syn - žalovaný 1/ bez povinnosti vyplatiť ostatných dedičov a vychádzajúc z predmetu citovanej kúpnej zmluvy N 586/67, Nz 703/67 registrovanej ŠN Čadca pod RI 345/68 dňa 12.07.1968 ako vykonaným dokazovaním zisteného titulu vstupu predchodkyne žalovaného 1/ do držby i spornej časti nehnuteľnosti

uzavrel, že žalovaný 1/ s nehnuteľnosťou ako s vlastnou, keďže bol v domnení, že túto nehnuteľnosť nadobudol spolu s ostatným dedičstvom v rámci dedičského konania, konštatujúc i vzhľadom na skutočnosť, že predmetom dedenia po jeho predchodkyňi bola i EN parcela č. 11548/1 ako parcela susediaca so spornou časťou nehnuteľnosti, predstavujúcou pomerne nepatrnú výmeru - jeho oprávnenú a dobromyseľnú držbu spornej časti nehnuteľnosti, za ktorého stavu by preto nebolo správne znovu prejednať (spornú) nehnuteľnosť ako novo objavený majetok a žalovaný 1/ preto podľa odvolacieho súdu má naliehavý právny záujem na určení, že je jej vlastníkom.

4. Tzv. domnelým právnym titulom - nespôsobilým sám o sebe nadobudnutie vlastníckeho práva so zreteľom na všetky zistené okolnosti veci, však „zakladajúcim začiatok oprávnenej držby spornej časti nehnuteľnosti“ bola v prípade predchodkyne žalovaného 1/ jeho matky T. B., rod. L. kúpna zmluva N 586/67, Nz 703/67 registrovaná ŠN Čadca pod RI 345/68 dňa 12.07.1968, pretože titulom jej uzavretia vstúpila do držby i spornej časti nehnuteľnosti (so zreteľom na všetky zistené okolnosti - jej pomerne nepatrnú výmeru vo vzťahu k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom prevodu podľa citovanej zmluvy a jej oplatenia ako súvislú súčasť prevádzanej nehnuteľnosti, jestvujúce v čase uzavretia zmluvy a vstupu do držby a užívania, považujúc ju dôvodne za súčasť prevádzanej nehnuteľnosti a odvtedy s ňou nakladajúc ako s vlastnou) a po jej smrti (dňa 12.12.1987) v prípade žalovaného 1/ citované právoplatné rozhodnutie ŠN Čadca č. k. D/118/88-19 zo dňa 14.03.1988 - vychádzajúc z vyššie citovaného právneho názoru odvolacieho súdu. Žalovaný 1/ tak, započítajúc si do svojej oprávnenej držby sporné časti nehnuteľnosti i časť oprávnenej držby svojej predchodkyne (§ 872 ods. 6 OZ), nadobudol výlučné vlastnícke právo k spornej časti nehnuteľnosti vydržaním za splnenia podmienok podľa § 134 ods. 1, 3 OZ dňom 01.01.1992 (to znamená dňom nadobudnutia účinnosti novely Občianskeho zákonníka - zákona č. 509/1991 Zb.). Pretože ako vlastník spornej časti nehnuteľnosti (ako súčasť KNC parcely č. 3229/11) je v príslušnom katastri nehnuteľnosti zapísaný žalobca, v rozpore so skutočným právnym stavom je na strane žalovaného 1/, ako súdom zisteného vlastníka spornej časti nehnuteľnosti daný naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP na odstránenie tohto nesúladu v katastri nehnuteľnosti prostredníctvom navrhovaného deklaratórneho rozhodnutia súdu. Súd preto jeho vzájomnému návrhu vyhovel.

5. Na odvolanie pôvodného žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom zmenil tak, že vzájomný návrh žalovaného 1/ o určenie, že žalovaný 1/ je vlastníkom časti nehnuteľnosti zapísanej v Katastri nehnuteľnosti, správy katastra Čadca LV č. XXX pre kat. úz. W. zodpovedajúcej podľa geometrického plánu č. 7 C 1627/1999-4/09 súdu ustanoveného znalca z odboru geodézia a kartografia I.. L. B., overeného správou katastra Čadca dňa 11.03.2009 pod číslom 251/2009, KNC parcele č. 3229/25-trvalé trávnaté porasty o výmere 45 m² zamietol. Rozhodol o náhrade trov konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov. Zároveň rozhodol tak, že žalobca je povinný nahradiť trovy štátu v sume 154,50 Eur a tiež rozhodol tak, že žalovaný 1/ je povinný nahradiť trovy štátu v sume 51,51 Eur.

6. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na to, že žalobca v odvolaní vytýkal súdu, že sa súd nesprávne vysporiadal s otázkou právneho inštitútu vydržania na strane žalovaného 1/, žalovaný 1/ totižto nedisponoval žiadnym nadobúdacím titulom, ktorý by zakladal jeho dobromyseľnosť a od ktorého mohol odvodiť vlastníctvo k predmetu sporu. Krajský súd doplnil dokazovanie vo veci vykonaním obhliadky na mieste samom za účasti znalca, ktorý v konaní vyhotovoval znalecký posudok. Ohliadkou zistil akú plochu predstavuje sporná časť v prírode a to, že sporná časť nehnuteľnosť daná oplatením sa nachádza v inom katastrálnom území, a to W. ako mala byť predmetom kúpy. Túto skutočnosť odvolací súd pri predchádzajúcom rozhodovaní o veci prehliadol. V konaní vykonal aj ďalšiu ohliadku na mieste samom a to za použitia súčasných najmodernejších technických prostriedkov, aby totiž bez pochyb zistil katastrálnu hranicu medzi katastrálnym územím Č. v ktorom nadobudla nehnuteľnosť kúpou matka žalovaného 1/ a katastrálnym územím W., v ktorej časť nehnuteľnosť užívala a nachádzalo sa aj oplatenie. Dokazovaním a oboznámením sa s protokolom o vytýčení hranice z č. l. 770 spisu tak nesporne bolo preukázané, že časť nehnuteľnosti, ku ktorej určenia vlastníckeho práva sa domáhal žalovaný 1/ sa nachádza v inom katastrálnom území.

7. Odvolací súd uviedol, že vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného okresným súdom, ktorý si

osvojil aj krajský súd, doplneného dokazovania a aplikujúc vyššie uvedené právne posudzovanie vydržania nehnuteľnosti bolo potrebné konštatovať, že matka žalovaného 1/ T. B. spornú nehnuteľnosť držala a užívala od 12.07.1968, t. j. od kúpy v stave totožnom so stavom súčasným, a to vrátane oplotenia až do svojej smrti 12.12.1987 nerušene. Vzhľadom však na to, že oplotenie sa nachádzalo a aj v súčasnej dobe nachádza v katastrálnom území W. (tak ako konštatoval aj okresný súd, ale nepovažoval uvedenú skutočnosť za rozhodujúcu) pričom matka žalovaného 1/ nadobudla kúpou nehnuteľnosť parcelu EN č. 6920 v kat. úz. Č. nebolo možné uzavrieť, že T. B. mohla byť v uvedenom čase v dobrej viere, že jej sporná nehnuteľnosť aj patrí. Preto len táto skutočnosť bola dôvodom, že jej držba sa nemohla opierať o domnelý titul ako skutočnosť, ktorá má za následok nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Za stavu, že by sa sporná nehnuteľnosť nachádzala v inom katastrálnom území, vydržala by túto matka žalovaného 1/. Nemohol by ju však vydržať žalovaný 1/, ako tvrdil vo vzájomnom návrhu zo započítaním si vydržacej doby matky. Tento by sa mohol domáhať len určenia, že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po nej. Ak odvolací súd v predchádzajúcom rozhodnutí zaujal iný právny záver v tomto smere, tak tento bol nesprávny. Odvolací súd navyše poukázal na to, že okresný súd nesprávne rozhodol, rovnako aj krajský súd keď najskôr meritórne rozhodol o vypratání nehnuteľnosti bez toho, aby bola definitívne vyriešená otázka vlastníckeho práva k spornej ploche. Z týchto dôvodov odvolací súd v napadnutej časti rozsudok okresného súdu zmenil a vzájomný návrh žalovaného 1/ na určenie vlastníckeho práva k časti nehnuteľnosti zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 a § 142 ods. 2 OSP.

8. Proti predmetnému rozsudku podal dovolanie žalovaný. Dovolanie podal v celom rozsahu, pričom mal za to, že odvolací súd zaujal nesprávny právny názor spočívajúci v tom, že katastrálne územie a jeho hranica má význam len pre polohové určenie pozemku podľa zobrazovacieho systému, ale nemá vplyv na podmienky nadobudnutia vlastníctva vydržaním. T. B. vstúpila do držby celej oplotenej parcely titulom právnej skutočnosti a to kúpnej zmluvy registrovanej ŠN Čadca RI 345/68, ktorú užívala tak, ako bola pôvodne oplotená a v prírode jej predávajúcimi odovzdaná. T.M. B. užívala parcelu pokojne a nerušene v dobrej viere, že jej vlastnícky patrí. Teda v tejto časti parcely získala vlastníctvo vydržaním titulom podľa § 135a ods. 1 zákona č. 131/1982 Zb. a to zo zákona bez ohľadu na to, že táto časť sa nachádza v katastrálnom území W.C.. Žalovaný tvrdí, že v danom prípade hranicou medzi susednými parcelami je fakticky existujúce staré oplotenie bez ohľadu na katastrálne územie. Podľa stanoviska NS SR č. 6/1972 strana 339 pri určení vlastníckej hranice „neslobodno spustiť zo zreteľa, že hranica podľa ktorej vlastníci svoje pozemky v minulosti pokojne a dobromyseľne užívali, stala sa obvykle následkom vydržania aj hranicou vlastníckou bez ohľadu na to, či bola v súlade so správnou hranicou mapovou a či nie“. Z uvedeného stanoviska vyplýva, že samotné určenie hranice závisí od pokojnej a dobromyseľnej držby bez ohľadu na mapovú hranicu, teda aj katastrálnu hranicu. Hranica určená v mapovom operáte pri preukázaní vydržania nie je právne významná a nemôže mať za následok zmarenie vydržania. Poukázal aj na § 3 ods. 2 veta druhá katastrálneho zákona, za hranicu susedných pozemkov vymedzenú vlastníckym právom sa považuje hranica podľa skutočnej držby. V rámci tohto konania podľa žalovaného bolo skutkovo preukázané, že žalobca spornú parcelu neužíval a preto nemohol splniť podmienky vydržania, teda osvedčenie o vydržaní zo dňa 14.08.1998 pod N273/98 je v príkrom rozpore s ustanovením § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Nesprávny názor Krajského súdu spočíva aj v tom, že žalovaný by sa mohol domáhať určenia, že sporná parcela patrí do dedičstva, v prípade ak by sa táto nachádzala v katastri Č.. Žalovaný bol jediným preberateľom celého dedičstva po svojej matke T. B. a na základe tohto rozhodnutia žalovaný vstúpil do držby celej oplotenej parcely a bol dobromyseľný v tom, že celú oplotenú parcelu zdedil, keďže ju užíval v takom rozsahu ako jeho matka v presvedčení, že aj túto časť získal titulom dedenia. Ako oprávnený držiteľ žalovaný v prvom rade získal vlastníctvo k spornej časti parcely vydržaním dňom 01.01.1992 (viď rozhodnutie NS SR 3 Cdo 80/01). Zdôraznil, že parcelu užíval pokojne a nerušene a sám žalobca do roku 1998 si nároky do spornej parcely nerobil. Poukázal tiež na to, že krajský súd rozsudkom 8 Co 345/2009 potvrdil rozsudok okresného súdu 7 C 1627/1999, ktorým rozsudkom bol návrh žalobcu o uloženie povinnosti žalovaným 1/ a 2/ vypratať časť nehnuteľnosti CKN 3329/11 kat. úz. W. totožnej s parcelou CKN 3329/25 podľa znalca I.. B. zamietnutý. Návrh bol zamietnutý z dôvodu, že žalobca nepreukázal vlastnícke právo k spornej parcele 3329/25 a samotným osvedčením o vydržaní nemohol nadobudnúť vlastníctvo k spornej parcele. Ochrany vlastníckeho práva sa môže domáhať len vlastník.

Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť v apríli 2010. Podľa § 159 ods. 2 OSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány. Teda právoplatný rozsudok, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcu o vypratanie CKN 3229/25 žalovanými 1/ a 2/ je záväzný aj pre krajský súd. Je zarážajúce, že v tomto rozsudku 8 Co 86/2011 krajský súd uvádza, že vo veci 8 Co 345/2009 sám krajský súd nesprávne rozhodol, keď potvrdil rozsudok Okresného súdu Čadca 7 C 1627/1999, ktorým rozsudkom návrh žalobcu o vypratanie nehnuteľnosti zamietol bez toho, aby definitívne bola vyriešená otázka vlastníckeho práva k spornej ploche. Toto tvrdenie krajského súdu je v rozpore so skutkovým stavom, lebo krajský súd už v tomto konaní prejudiciálne zisťoval vlastníctvo žalobcu k spornej parcele a na základe vykonaných dôkazov dospel k záveru, že žalobca nie je vlastníkom tejto parcely a preto jeho návrh o vypratanie časti nehnuteľnosti zamietol. Z uvedeného vyplýva, že sám krajský súd si značne protirečí.

9. Žalovaný sa domáha určenia vlastníckeho práva k spornej časti nehnuteľnosti parcely č. 3229/25 podľa § 80 písm. c) OSP s poukazom na to, že jeho vlastnícke právo je ohrozené, čo vyplýva z tohto konania vzhľadom na skutočnosť, že žalobca je zapísaný na LV č. XXX Správy katastra Čadca ako vlastník celej parcely CKN 3229/11 kat. úz. W. ktorej časťou je aj sporná parcela. Vzhľadom na to žiadal, aby najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Žiline zmenil tak, že odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca v celom rozsahu zamietne. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

10. K dovolaniu sa písomne vyjadril pôvodný žalobca. Uviedol, že pokiaľ k dovolaniu nie sú uvedené konkrétne okolnosti svedčiace o tom, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, samotné uvedenie ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c) OSP nemožno považovať za dostatočné naplnenie dôvodov, pre ktoré sa dovolanie podáva. Odvolací súd dostatočne zistil skutkový stav a to aj tým, že doplnil dokazovanie vykonaním ohliadky na mieste samom za účasti znalca, ktorý v konaní vyhotovil znalecký posudok. Pri tejto došlo k zisteniu, že sporná časť nehnuteľnosti daná oplotením je umiestnená v inom katastrálnom území a to kat. úz. W., pričom predmetom kúpnej zmluvy, ktorú uzavrela matka žalovaného T. B. bola nehnuteľnosť nachádzajúca sa v kat. úz. Č.. Teda napriek tomu, že matka žalovaného spornú nehnuteľnosť nerušene držala a užívala od 12.07.1968 od kúpy v stave totožnom so stavom súčasným a to vrátane oplotenia až do svojej smrti, jednalo sa len o detenciu a nie o oprávnenú dobromyseľnú držbu. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby dovolanie najvyšší súd odmietol. V prípade ak dovolací súd dospeje k názoru, že boli splnené podmienky dovolania, že dovolanie je dôvodné prípustnými dovolacími dôvodmi mal za to, že dovolanie nie je dôvodné a žiadal ho zamietnuť. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

11. Dovolanie bolo podané do 30. júna 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (ďalej len „CSP“) ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP ale právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal prípustnosť a následne tiež dôvodnosť dovolania žalovaného.

13. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 bolo dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 OSP). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 OSP a proti uzneseniu § 239 OSP. Dovolaním bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 OSP. Právna úprava účinná do 30. júna 2016 ukladala dovolaciemu súdu, aby aj ex lege prihliadol na vady zmätočnosti (§ 237 ods. 1 OSP) a na tzv. iné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ OSP). Žalovaný takéto vady v dovolaní netvrdil a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

14. Žalovaný dovolanie podal proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 CSP). Tento opravný prostriedok žalovaného vyvolal preto procesný účinok umožňujúci uskutočniť meritórny dovolací prieskum aj po 30. júni 2016. Podľa názoru dovolateľa spočíva napadnutý rozsudok v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c) OSP.

15. Právnym posúdením je činnosť súdu pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav veci. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. Podľa názoru dovolateľa spočíva ním napadnutý rozsudok v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c)) a to v nasledovných právnych otázkach, a to v otázke, resp. v nesúhlasnom právnom názore, že podľa žalovaného katastrálne územie a jeho hranica má význam len pre polohové určenie pozemku podľa zobrazovacieho systému, ale nemá vplyv na podmienky nadobudnutia vlastníctva vydržaním a taktiež bol nesprávny právny záver vyslovený odvolacím súdom, že by sa mal žalovaný domáhať určenia, že sporná parcela patrí do dedičstva po nebohej matke T. B..

17. V predmetnej veci z obsahu predloženého súdneho spisu bolo zistené, že v predmetnej veci vzájomného návrhu žalovaného - Š. Q., bol vzájomný návrh - o určenie vlastníckeho práva vo vzťahu k pozemku, ktorý bol špecifikovaný výrokovou časťou rozsudku súdu prvej inštancie zamietnutý (rozsudok Okresného súdu Čadca pod č. k. 7 C 1627/1999-423 zo dňa 29.5.2009). Krajský súd v Žiline rozsudkom zo dňa 23.02.2010 pod č. k. 8 Co 345/2009-348 predmetný rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd vyhovel vzájomnému návrhu žalovaného, keď bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu o podmienkach nadobudnutia vlastníckeho práva k spornej časti nehnuteľnosti žalovaným započítajúc si do svojej oprávnenej držby sporné časti nehnuteľnosti i čas oprávnenej držby svojej predchodkyne, keď konštatoval, že žalovaný nadobudol výlučné vlastnícke právo k spornej časti nehnuteľnosti vydržaním za splnenia podmienok podľa § 134 ods. 1, 3 OZ dňom 1.1.1992 (dňom nadobudnutia účinnosti OZ - zákona č. 509/1991 Zb.).

18. Následne na odvolanie žalobcu krajský súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a vzájomný návrh žalovaného zamietol (ostatným rozsudkom, ktorý je predmetom dovolania) v odôvodnení uviedol, že na základe doplneného dokazovania aplikujúc právne posudzovanie vydržania nehnuteľnosti bolo potrebné konštatovať, že matka žalovaného T. B.Í. spornú nehnuteľnosť držala a užívala od 12.07.1968, t. j. od kúpy v stave totožnom so súčasným stavom a to vrátane oplotenia až do svojej smrti 12.12.1987 nerušene. Vzhľadom na to, že oplotenie sa nachádzalo a aj v súčasnej dobe sa nachádza v katastrálnom území W., pričom matka žalovaného nadobudla kúpnu zmluvou nehnuteľnosť parcelu EN č. 6920 v kat. úz. Č. nebolo možné uzavrieť, že T. B. mohla byť v uvedenom čase v dobrej viere, že jej sporná nehnuteľnosť patrí. Preto len táto skutočnosť bola dôvodom, že jej držba nemohla sa opierať o domnelý titul ako skutočnosti, ktorá mala za následok nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Za stavu, že by sporná nehnuteľnosť sa nachádzala v inom katastrálnom území vydržala by túto matka žalovaného, nemohol by ju však vydržať žalovaný ako tvrdil vo svojom vzájomnom návrhu započítaním si vydržacej doby po matke, tento by sa mohol domáhať len určenia, že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po nej.

19. Dovolací súd konštatuje, že dovolacia argumentácia žalovaného nie je správna.

20. Podľa § 123 OZ vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

21. Podľa § 124 OZ všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana.

22. Podľa § 126 ods. 1, 2 OZ vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

(2) Obdobné právo na ochranu má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba.

23. Podľa § 132 ods. 1 OZ vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

24. Podľa § 134 ods. 1, 3 OZ oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

(3) Do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

25. Podľa § 460 OZ dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

26. Vyslovený právny názor odvolacím súdom dovolací súd považuje za správny. V zmysle citovaného ustanovenia § 460 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase smrti T.M. B., rod. L. (XX.XX.XXXX) tak ako i v súčasnom platnom znení, dedičstvo sa nadobudlo smrťou poručiteľa. Predchádzajúca aj súčasná právna úprava však vyžaduje deklarovanie, ktorý z dedičov a v akom rozsahu dedičstvo nadobudne podľa zásady dedičského práva, prostredníctvom rozhodovania vydaného v konaní o prejednaní dedičstva príslušným orgánom (v čase smrti Štátne notárstvo, v súčasnosti súdy prostredníctvom nimi poverených notárov ako súdnych komisárov). Podstatný v prejednávanej veci bol právny názor vyslovený odvolacím súdom, s ktorým sa stotožňuje aj dovolací súd, ktorý tkvie v tom, že ak tvrdená vydržacia lehota mala uplynúť počas života právneho predchodcu žalovaného (v prejednávanej veci matke žalovaného T. B.), tak žaloba o určenie, že vydržaná vec patrí do dedičstva má prednosť pred žalobou o určenie vlastníckeho práva vydržaním.

27. Zamietnutie žaloby o určenie vlastníckeho práva vydržaním, netvorí prekážku res iudicatae (vec právoplatne rozhodnutej) pre prípadnú následnú žalobu o určenie, že vydržaná vec patrí do dedičstva, ktorú môžu podať aktívne legitimovaní dedičia (obdobne aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí pod sp. zn. 7 Cdo 245/2021 zo dňa 29.09.2021). Podstatným v prejednávanej veci je právny názor, že žalovaný by nemohol vydržať predmetný pozemok ako to tvrdil vo vzájomnom návrhu so započítaním si vydržacej doby právnej predchodkyne - svojej matky, s tým, že dovolací súd dopĺňa, že žalovaný nepreukázal, že je to on, kto nadobudol vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti po svojej matke. Nepreukázal titul dedenia, keďže predmetná nehnuteľnosť nebola predmetom ani dodatočného konania o dedičstve po menovanej poručiťke za účasti všetkých zákonom povolaných dedičov. Za daného stavu dovolací súd uzatvára, že žalovaný by nemohol spornú nehnuteľnosť, ktorú už predtým mala vydržať jeho predchodkyňa, vydržať sám započítaním si vydržacej doby svojej predchodkyne, bez preukázania existencie iného nadobúdacieho titulu vlastníctva prevodu alebo prechodu práva po svojej matke. Za tohto stavu potom dovolací súd má za to, že rozsudok odvolacieho súdu je vydaný v súlade so zákonom a na základe uvedeného dospel k záveru, že žalovaný nepodložene uplatnil dovolací dôvod podľa § 241 odsek 2 písm. c) OSP. Vzhľadom na to, dovolanie žalovaného zamietol ako neopodstatnené s poukazom na § 448 CSP.

28. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovia boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol im nárok na náhradu trov konania proti žalovanému.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti predmetnému rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.